

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 498/2022
18.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић, Бате Цветковића и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Луке Уљаревића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу ЗК-592/20 од 07.07.2021. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-383/21 од 16.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.05.2022. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Луке Уљаревића, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Крагујевцу ЗК-592/20 од 07.07.2021. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-383/21 од 16.03.2022. године, тако што Врховни касациони суд окривљеног АА, са личним подацима као у списима предмета, за кривична дела за која је правноснажно оглашен кривим, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

Да је у периоду од 22.07.2020. године до 24.07.2020. године увредио приватног тужиоца ББ, тако што је на интернет форуму „ВЈВикерс“, подфоруму „Искуства са сервисима“, секције „Mototek“ Србија, као регистровани члан овог форума написао и објавио и то дана 22.07.2020. године прво „човек је го ку..ц“, а потом „ударио би сам себи шамар кад би видео колико сам искеширао пара некој будали за сервис“ и дана 24.07.2020. године „људи фокусирајте се на битне ствари из овога што се догодило мени, човек упорно лаже“,

Да је дана 22.07.2020. године увредио приватног тужиоца ББ, предузетник, Одржавања и поправка моторних возила „Mototek“ ..., тако што је на интернет форуму „ВЈВикерс“, подфоруму „Искуства са сервисима“ секције „Mototek“ Србија, као

регистровани члан поменутог форума написао и објавио „јер је јеб..и дефектни квази мајстор“, „нема везе с везом човек“, „не би му отерао ни бициклу да ми напумпа гуму, а камоли опет мотор у фабричком стању коме треба додир професионалца, а не квази мајстора“ и „лупета на све стране као отворени прозор на промаји“

све са умишљајем, у урачунљивом стању, свестан да је дело забрањено,

- чиме би извршио продужено кривично дело увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика

Да је у периоду од 22.07.2020. године до 24.07.2020. године, у намери да наруши пословни углед приватног тужиоца ББ, предузетник Одржавања и поправка моторних возила „Mototek“ ... на форуму „VJBikers“, подфоруму „Искусства са сервисима“, секције „Mototek“ Србија, као регистровани члан поменутог форума износио неистините податке о приватном тужиоцу и његовом пословању, тако што је написао и објавио:

дана 22.07.2020. године „остављам мотор у „Mototek“, предајем кључ и договарамо се за цену сервиса од 1.200 евра (140.000,00 динара)“, затим „... већ сам поп..део жестоко што ме преводи жедног преко воде, крећем да га притискам да што пре узме да ради мој мотор и да га завршава јер га чекам већ цела 3 месеца“,

дана 24.07.2020. године „мислим да би сви поцркали од смеха када би видели како је изгледао тај задњи рачун који ми је ББ уделио након сервиса. Типа 140.000,00 динара и све што пише да оправда ту цифру је Maintenance and that comes with, нешто у том фазону, апсолутно obscure ништа конкретно“,

све са умишљајем, у урачунљивом стању, свестан да је дело забрањено

- чиме би извршио кривично дело нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. Кривичног законика.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ приватни тужилац ББ да сходно члану 265. став 3. Законика о кривичном поступку накнади трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини првостепени суд одлучити посебним решењем.

Приватни тужилац ББ се на основу члана 258. став 3. Законика о кривичном поступку упућује да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу ЗК-592/20 од 07.07.2021. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ, па су му за наведена кривична дела претходно утврђене појединачне казне и то за кривично дело из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ новчана казна у одређеном износу од 75.000,00 динара, а за кривично дело из члана 239. став 1. КЗ новчана казна у

одређеном износу од 30.000,00 динара, те је затим окривљени осуђен на јединствену новчану казну у одређеном износу од 105.000,00 (стопетхиљада) динара коју је дужан да плати у року од 90 дана од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини иста ће бити замењена казном затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом приватни тужилац је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак. Окривљени је обавезан да плати суду на име трошкова кривичног поступка износ од 57.797,48 динара и на име паушала износ од 5.000,00 динара, а све у року од 90 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења. Окривљени је обавезан да приватном тужиоцу накнади трошкове кривичног поступка на име заступања од стране пуномоћника – адвоката, а о чијој висини ће суд одлучити накнадно посебним решењем.

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1-383/21 од 16.03.2022. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и потврђена је пресуда Основног суда у Крагујевцу ЗК-592/20 од 07.07.2021. године.

Бранилац окривљеног АА - адвокат Лука Уљаревић поднео је захтев за заштиту законитости само против правноснажне пресуде Вишег суда у Крагујевцу Кж1-383/21 од 16.03.2022. године, с тим што из садржине захтева произилази да се побијају обе правноснажне пресуде, због повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд применом члана 492. ЗКП преиначи пресуду Вишег суда у Крагујевцу Кж1-383/21 од 16.03.2022. године тако што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе за продужено кривично дело увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и кривично дело нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ или да укине наведену пресуду и предмет врати на поновно одлучивање Вишем суду у Крагујевцу, али пред потпуно измењеним судским већем.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву указује да су побијаном правноснажном пресудом на штету окривљеног учињене повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП. Ово са разлога јер како изрека правноснажне пресуде не садржи све битне законске елементе бића продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ, то стога дела за која је окривљени правноснажно оглашен

кривим по закону нису кривична дела, па је суд огласивши окривљеног кривим за иста учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП.

Пре свега, основни облик кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика чини онај ко увреди другог, док квалификовани облик из става 2. истог члана постоји ако је дело из става 1. овог члана учињено путем штампе, радија, телевизије или сличних средстава или на јавном скупу. Одредбом члана 170. став 4. Кривичног законика прописано је да се неће казнити за дело из става 1. до 3. овог члана учинилац, ако је излагање дато у оквиру озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности, новинарског позива, политичке делатности, у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, ако се из начина изражавања или из других околности види да то није учинио у намери омаловажавања.

Дакле, одредбом члана 170. став 4. КЗ предвиђен је основ искључења постојања наведеног кривичног дела. Кривично дело увреда неће постојати, иако је увредљива изјава сазната од неког, уколико су кумулативно остварени објективни и субјективни услов. Објективни услов јесте да је увредљива изјава дата у оквиру једне од делатности и то озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности, новинарског позива или политичке делатности, у одбрани неког права или заштити оправданих интереса. Субјективни услов јесте да код оног чија би изјава објективно представљала увреду неког лица, односно повреду његове части, није постојала намера омаловажавања.

Према чињеничном опису радње окривљеног, утврђеном у изреци првостепене пресуде, окривљени је критичном приликом на интернет форуму „ВЈВикерс“, подфоруму „Искусства са сервисима“ секције „Mototek“ Србија као регистровани члан овог форума, за приватног тужиоца ББ, предузетника Одржавање и поправка моторних возила „Mototek“ ..., написао и објавио и то дана 22.07.2020. године најпре „човек је го ку..ц“, „ударио би сам себи шамар кад би видео колико сам искеширао пара некој будали за сервис“, а потом „јер је јеб..и дефектни квази мајстор“, „нема везе с везом човек“, „не би му отерао ни бициклу да ми напумпа гуму, а камоли опет мотор у фабричком стању коме треба додир професионалца, а не квази мајстора“ и „лупета на све стране као отворени прозор на промаји“, а дана 24.07.2020. године „људи фокусирајте се на битне ствари из овога што се догодило мени, човек упорно лаже“. Дакле, из изреке правноснажне пресуде и списка предмета, по налажењу Врховног касационог суда, произилази да је фактички окривљени увредљиву изјаву у датом контексту изнео у заштити својих оправданих интереса, обзиром да је окривљени, на интернет форуму „ВЈВикерс“ подфоруму „Искусства са сервисима“ секције „Mototek“ Србија, као регистровани члан овог форума, чињенице увредљиве садржине изнео само као своје негативно искуство и критику поступања приватног тужиоца ББ који обавља делатност пружања механичарских услуга за моторе двоточкаше неодређеном броју лица на тржишту и власник је сервиса Одржавање и поправка моторних возила „Mototek“ ..., а чији је незадовољни корисник услуга био окривљени.

Имајући у виду наведено, то се основано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног указује да, у конкретном случају, изрека правноснажне пресуде

не садржи све битне елементе продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ. Ово са разлога јер изреком правноснажне пресуде суд само утврђује да је окривљени у периоду од 22.07.2020. године до 24.07.2020. године на интернет форуму „ВЈVikers“, подфоруму „Искусства са сервисима“, секције „Mototek“ Србија као регистровани члан овог форума, између осталог, написао и објавио за приватног тужиоца ББ, предузетника Одржавање и поправка моторних фозила „Mototek“ ..., речи увредљиве садржине и да је окривљени тога био свестан, чиме је остварен само објективни услов инкриминације из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, али не и то да су наведене чињенице изнете у намери омаловажавања. Наиме, у ситуацији када је увредљива изјава дата у заштити оправданих интереса, а што је овде случај, то намера омаловажавања, иако није експлицитно садржана у бићу кривичног дела увреда, улази у њен појам и као таква мора бити обухваћена изреком пресуде. Код недостатка, у конкретном случају, овог битног - субјективног елемента кривичног дела, а то је да се из начина изражавања или других околности види да је дело учињено у намери омаловажавања, нема ни продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ.

Поред тога, основано се у поднетом захтеву браниоца окривљеног указује да у радњама окривљеног описаним у изреци правноснажне пресуде нису садржани ни сви битни законски елементи бића кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ, због чега дело за које је окривљени правноснажно оглашен кривим по закону није кривично дело, па је суд огласивши окривљеног кривим за исто учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП.

Основни облик кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/2016 од 24.11.2016. године, са ступањем на снагу дана 01.03.2018. године) чини онај ко у намери нарушавања пословног угледа или кредитне способности другог, износи о њему неистините податке или неистинито приказује његово пословање.

Из законског описа бића кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ произилази да је битно обележје овог кривичног дела радња извршења која се састоји у изношењу неистинитих података о неком правном или физичком лицу или неистинитом приказивању пословања неког правног или физичког лица, а субјективни елемент овог кривичног дела, осим умишљаја, јесте и намера код учиниоца да наруши пословни углед или кредитну способност лица о коме износи нешто неистинито, односно чије пословање неистинито приказује. Предмет онога што се износи код овог кривичног дела морају бити неистинити подаци који се тичу самог правног или физичког лица, дакле неистинито тврђење се мора односити само на чињенице чије се постојање може доказати, а не односи се на негативне вредносне судове, односно изражававање оцена, мишљења и вредновања, обзиром да њихова истинитост није подложна доказивању. При овоме, неистинитост онога што се износи постоји само у ситуацији када се тврди нешто потпуно супротно од стварно постојећих чињеница и у ситуацији када се такво неистинито тврђење битно разликује у односу на стварно постојеће чињенице.

Имајући у виду напред наведено, те да из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде произилази да је окривљени оглашен кривим да је дана 24.07.2020. године, у намери да наруши пословни углед приватног тужиоца ББ, предузетника Одржавање и поправка моторних возила „Mototek“ ... на форуму „VJBikers“, подфоруму „Искуства са сервисима“, секције „Mototek“ Србија, као регистровани члан поменутог форума износио неистините податке о приватном тужиоцу и његовом пословању, тако што је написао и објавио „мислим да би сви поцркали од смеха када би видели како је изгледао тај задњи рачун који ми је ББ уделио након сервиса. Типа 140.000,00 динара и све што пише да оправда ту цифру је Maintenance and that comes with, нешто у том фазону, апсолутно obscure ништа конкретно“, а које употребљене речи окривљеног по налажењу Врховног касационог суда представљају само негативни вредности суд, а не чињенице, то дакле употребљене речи окривљеног у конкретном случају не могу бити предмет овог кривичног дела, па стога радње окривљеног у овом делу не садрже битно обележје предметног кривичног дела, а то је да су предмет онога што се износи неистините чињенице.

Поред тога, имајући у виду да из чињеничног описа овог кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде произилази и да је окривљени оглашен кривим да је у намери да наруши пословни углед приватног тужиоца ББ, предузетника Одржавање и поправка моторних возила „Mototek“ ... на форуму „VJBikers“, подфоруму „Искуства са сервисима“, секције „Mototek“ Србија, као регистровани члан поменутог форума износио неистините податке о приватном тужиоцу и његовом пословању, тако што је написао и објавио дана 22.07.2020. године „остављам мотор у „Mototek“, предајем кључ и договарамо се за цену сервиса од 1.200 евра (140.000,00 динара)“, затим „... већ сам попи..ео жестоко што ме преводи жедног преко воде, крећем да га притискам да што пре узме да ради мој мотор и да га завршава јер га чекам већ цела 3 месеца“, а да при томе из датих разлога у побијаним правноснажним пресудама произилази да је током поступка утврђено да је окривљени за поправку мотора приватном тужиоцу платио износ од 1140 евра у динарској противвредности и да је наведени мотор на поправци код приватног тужиоца био 7 до 8 недеља, то се по налажењу Врховног касационог суда у конкретном случају не ради о битним разликама у „неистинитом“ тврђењу окривљеног у односу на стварно постојеће чињенице, а што је неопходно за постојање предметног кривичног дела.

Код недостатка у описаним радњама окривљеног, за које је правноснажном пресудом оглашен кривим и напред наведених битних законских обележја бића кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ, то, по становишту Врховног касационог суда, дело окривљеног које је предмет оптужбе и за које је правноснажно оглашен кривим по закону није кривично дело, при чему навођење у чињеничном опису кривичног дела у изреци пресуде општих елемената законског описа бића предметног кривичног дела, само по себи није довољно за постојање предметног кривичног дела.

Следствено свему напред наведеном, погрешно је становиште нижестепених судова да радње окривљеног АА, које су описане у изреци првостепене пресуде, имају

сва битна законска обележја продуженог кривичног дела увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и кривичног дела нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ, због којих кривичних дела је окривљени оглашен кривим и осуђен, па је стога првостепени суд оглашавајући окривљеног кривим због предметних кривичних дела, која по закону нису кривична дела, учинио повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП на штету окривљеног, а које повреде није отклонио другостепени суд доносећи побијану другостепену одлуку у поступку по жалби на првостепену пресуду, иако је на наведено у својој жалби указивао бранилац окривљеног – адвокат Лука Уљаревић.

Сходно свему наведеном, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Луке Уљаревића, те отклонио наведене повреде кривичног закона, преиначењем побијаних правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу ЗК-592/20 од 07.07.2021. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-383/21 од 16.03.2022. године, тако што је окривљеног АА на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободио од оптужбе да је извршио продужено кривично дело увреда из члана 170. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и кривично дело нарушавање пословног угледа и кредитне способности из члана 239. став 1. КЗ, јер дела за која је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим по закону нису кривична дела.

На основу члана 265. став 3. ЗКП Врховни касациони суд је обавезао приватног тужиоца ББ да накнади трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини првостепени суд одлучити посебним решењем, док је на основу члана 258. став 3. ЗКП упутио приватног тужиоца да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић